

'Ya macı' yayımlar için kritik karar! Parayı basan artık 'profesör' olamayacak!

'Ya macı' yayımlar için kritik karar! Parayı basan artık 'profesör' olamayacak!

ÜAK, YÖK Ba kanı Prof. Dr. Yekta Saraç'ın önerisiyle para kar ılı ı yayın yaptı ndan 'ya macı' adı verilen dergilerde yayımlanan bilimsel makalelerin, akademik yükseltmelerde dikkate alınmaması kararını verdi.

Üniversitelerarası Kurul (ÜAK), Yüksekö retim Kurulu (YÖK) Ba kanı Prof. Dr. Yekta Saraç'ın önerisiyle para kar ılı ı yayın yaptı ndan 'ya macı' (predatory) adı verilen dergilerde yayımlanan bilimsel makalelerin, akademik yükseltmelerde dikkate alınmamasını kararla tırdı. Türkiye, bu kararla dünya genelinde de hızla artan, akademik yükseltmeler için dergilerde para kar ılı ı yayımlanan makalelerin kullanılmasına 'dur' diyen ilk ülkeler arasında yer aldı.YÖK Ba kanı Yekta Saraç, ÜAK'ın kararıyla ilgili Türkiye'deki akademik yayınların sayısına bakıldı nda bir sorun görünmedi ini, asıl sorunun pek çok ülkede oldu u gibi yayınların niteli inde oldu unu söyledi. Bazı dergilerde yer bulan makalelerin, ara tırmaların niteli inin çok dü ük oldu unu belirten Saraç, öyle konu tu:"Bunun sebebi ara tırıldı nda 'ya macı' ekinde tanımlayabilece imiz para kar ılı ı yayın yapan dergilerin giderek artması gösterilebilir. Aslında bu, bütün dünyada bir sıkıntı, bizim ülkemize has bir durum de il. Avrupa Üniversiteler Birli i de bunun üzerine çalı yıyor fakat henüz alınmı bir kararları yok. Biz ilk defa bir karar aldık ve artık bu ya macı dergilerdeki yayınların akademik yükseltmelerde kullanılmasına müsaade etmeyece iz. Üniversitelerarası Kurul da YÖK'ün önerisiyle bu kararı almı oldu. Bundan sonra açık ve net ekilde ifade ediyoruz ki ya macı dergilerde yayın yapanlar, bu yayınlarını akademik yükseltmelerde kullanamayacak. Ancak ya macı yayıncılık ile mücadeleyi YÖK'ün son zamanlarda önem verdi i açık eri im/açık bilim çalı malarına zarar vermeden yürütece iz."Konferanslar da mercek altındaSaraç, ya macı dergilerin yanında ya macı konferanslar ve sempozyumları da mercek altına aldıklarını belirterek, unları söyledi:"Bazı konferanslarda, para kar ılı ı çe itli alanlarda sayısı 500'ü hatta 1000'i a an bildiriler sunuluyor, çok farklı alanların hepsi bir yere toplanıyor. Bu uluslararası toplantılara, konferanslara evinizden de elektronik ortamda katılabiliyorsunuz, bazen katılmasanız da, do rudan özetini de gönderseniz oluyor. Tabii bunların hepsi para kar ılı ı. Buna da 'dur' diyece iz. Bu bildiriler de atama ve yükseltmelerde kullanılamayacak. Bununla ilgili de bir düzenleme yapıyoruz. Akademik te vik alınması için paralı kongreler düzenleniyor, dergiler çıkarılıyor. Bu, akademinin namusunu haleldar ediyor."5 rektör rapor sunduSöz konusu karar, YÖK Ba kanı Saraç'ın önerisiyle ve ÜAK tarafından be üniversite rektöründen olu an komisyonun hazırladı ı rapor do rultusunda alındı. Raporda, yayımlanmak üzere kabul edilen makalelerde, içeri in özgün olmasını veya çalı manın ilgili alana yüksek etki yapma potansiyeli barındırmasını beklemeyen ve yayımlanma artı olarak yazarlardan ücret isteyen açık eri imli dergilerin, akademik camiada 'ya macı', ' aibeli' veya 'predatör' olarak tanımlandı ı vurgulandı. Bu dergilerin ana amacının olabildi ince çok makale yayımlayarak para kazanmak oldu una dikkat çekilen raporda, "Bu amaç do rultusunda yayımlanan makaleler nitelik, özgünlük ve etki açısından çok dü ük bir standarda göre de erlendirilmekte, hızlı yayın yapma sözü ile yazarları çok sayıda makale sunmaya cezbediliyor" denildi.'Ya macı' dergilerin özellikleri belirlendiRaporda, 'ya macı' olarak tanımlanan dergilerin özelliklerine de yer verildi. Buna göre, bu tür dergilerin özelliklerinin 'yayımlama için makale i leme ücreti (Article Processing Charge) ödenmesinin zorunlu tutulması', 'makaleleri hızlı yayımlama sözü verilmesi ve yayınlanması', 'ilan etti i konu dı nda veya birbiriyle ilgili olmayan birçok farklı alanda makalelere yer verilmesi', 'yayın ilkeleri açıklamasının eksik olması', 'yayın ilkelerinde açıkça makalelerde özgünlük, önem ve etki aranmadı ının belirtilmesi', 'yayımlanan ara tırmanın telif hakkını saklama veya koruma politikası olmaması' ve 'hakem sürecinin gerçekçi i letilmemesi, hakem görü ve önerilerinin yazar ile payla ılmaması' oldu u belirtildi.Bu dergilerden ücret alınan fakat de erli ve akademik usule uygun yayın yapanlar ayrıca de erlendirilecek.Türkiye'nin kararı dünyada ilkler arasındaÜAK'ın aldı ı karar do rultusunda, her akademisyen, akademik yükseltmelerde makalesinin aibeli dergilerde yayımlanmadı ıyla ilgili yazılı beyanda bulunacak.Türkiye, YÖK Ba kanı Saraç'ın iste i üzerine ÜAK tarafından alınan kararla, dünya genelinde, akademik yükseltmelerde ticari amaçla çıkarılan dergilerde para kar ılı ı yayımlanan makaleleri dikkate almayacak ilk ülkelerden olacak.'Dünyada para kar ılı ı yapılan yayınlar hızla artıyor'Dünya genelinde son yıllarda akademik unvan almak isteyen akademisyenlerin hızla artmasına kar ın, kapsamlı de erlendirmeler sonucunda makale yayımlayan dergi sayısında büyük bir de i iklik olmaması ücret kar ılı ı yayın yapan aibeli dergilere talebi artırıyor. aibeli dergilerdeki yayınların birço unun bilimsel nitelik dahi ta imadı ı görü ünü savunan uzmanlar tarafından, makalelerin, insanlı a yeni bilgiler sunması, bilime katkı sa laması, ilgili alanına yenilik getiren çalı malar olması gerekti i vurgulanıyor.Tüm ücret alan dergiler 'ya macı' olarak de erlendirilmeyecekYÖK'ten yapılan bilgilendirmede de ya macı dergiler, "Akademik süreçleri düzgün ekilde yürütmeden, çok kısa zamanda, alelacele 'ver parayı yayımlat makaleyi' tarzında, akademik de il, ticari amaçlı, bilimsel etki de eri çok dü ük dergiler" olarak tanımlandı. Açıklamada, akademik dergiler arasında' ücret alınan fakat de erli ve akademik usule uygun dergilerin' ayrıca de erlendirilece i bildirildi. Açıklamada, "Yani tüm ücret alınan dergiler ya macı olarak de erlendirilmeyecek" denildi.

Tags: